

невідкладних завдань, пов'язаних із запуском механізму поширення інновацій, їх стимулювання та правового регулювання. Для цього знадобляться не тільки матеріальні ресурси, а й кадри, достатньою мірою зацікавлені у створенні інтелектуального продукту.

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*Н.В.Сілецька, к.е.н., доцент,
Херсонський державний аграрний університет*

Успішна інноваційна діяльність аграрних підприємств протягом інноваційного циклу залежить від належного рівня інноваційного потенціалу підприємств. Інноваційний потенціал передбачає реальну або ймовірну спроможність підприємств виконувати цілеспрямовану роботу у сфері розробки, виробництва й упровадження інноваційного продукту або процесу. Стабільність та успішність інноваційної діяльності підприємств, як свідчить світова практика, значною мірою залежить від їх інноваційної активності, тобто постійного оновлення ідей, новацій, розробки, виробництва, й просування на ринок ефективної у виробництві і споживанні інноваційної продукції.

Інноваційний потенціал аграрних підприємств може розглядатися як система взаємопов'язаних чинників і ресурсів, які відповідають умові забезпечення постійної інноваційної активності підприємств у сфері пошуку, розробки й упровадження інноваційних продуктів і процесів. Зрозуміло, що така система буде орієнтована на рівень розвитку інноваційної активності підприємств і визначатиме їх спроможність (матеріальну, інтелектуальну, інформаційну, економічну тощо) до реалізації цілей інноваційної діяльності на основі постійного пошуку, використання і розвитку нових сфер і способів реалізації наявних і перспективних внутрішніх та ринкових можливостей. Виходячи з важливості розвитку інноваційного потенціалу, постає необхідність розгляду питань його формування та управління розвитком.

Вивченню питань, пов'язаних з інноваційною діяльністю підприємств, зокрема проблем інноваційного потенціалу, приділяють увагу чимало вітчизняних та зарубіжних дослідників, таких як: Й.Шумпетер, Ю.Яковець, В.Бойко, В.Геець, М.Гладкий, А. Гречан, В.Захарченко, О.Кристалний, Б. Лісін, І.Лукінов, С. Лютий, С. Покропивний, П.Саблук, Н.Чумаченко, С.Ягудін та інші. Проте, незважаючи на велику кількість наукових праць і досліджень з даної тематики, слід зазначити, що в літературі не існує єдиного трактування

поняття «інноваційний потенціал», а це свідчить про неоднозначність у розумінні сутності цієї категорії.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад сутності та формування інноваційного потенціалу підприємств аграрної сфери.

Одним з найважливіших елементів концепції управління інноваційною діяльністю аграрних підприємств є розробка його інноваційної політики, яка містить у собі важливі стратегічні й тактичні аспекти. Суть стратегічного планування являє собою можливість розробки та реалізації довгострокових інноваційних проектів і програм, що забезпечують максимально ефективне досягнення глобальних цілей аграрних підприємств. Заходи тактичного характеру покликані сприяти підвищенню якості продукції й ефективності виробництва, а також зміцненню інноваційного потенціалу підприємств, який є стратегічним критерієм результативності й ефективності їх функціонування.

Серед різних дослідників питань інноваційного розвитку не сформовано єдиної думки стосовно визначення «інноваційний потенціал». Так, С. Лютий вважає, що інноваційний потенціал підприємства – це міра готовності виконати завдання, що забезпечує досягнення поставленої інноваційної мети, тобто міра готовності до реалізації проекту або програми інноваційних стратегічних змін. Інноваційна мета виступає як глобальна стратегія підприємства, як засіб досягнення нею більш високих цілей: отримання достатньо високого прибутку в довгостроковій перспективі, збереження, а потім і підвищення конкурентної спроможності на ринку або у боротьбі за держзамовлення, вирішення кризової проблеми та проблеми виживання у цілому [3].

У свою чергу Б. Лісін та В. Фрідлянов, досліджуючи структуру інноваційного потенціалу та здійснюючи оцінку стану його найважливіших складових, визначають інноваційний потенціал підприємства, науково-технічної організації як сукупність науково-технічних, технологічних, інфраструктурних, фінансових, правових, соціокультурних та інших можливостей для забезпечення сприйняття і реалізації нововведень, тобто одержання інновацій [2].

На думку А. Гречан [1], інноваційний потенціал підприємства характеризується синергійним ефектом комплексного використання сукупності ресурсів (матеріальних, фінансових, нематеріальних активів і ресурсів), які під впливом ринкового попиту спроможні забезпечувати прибутковість капіталу та сприяти інноваційному розвитку підприємства, а також його місце як «оболонки» загального потенціалу.

Основні елементи інноваційного потенціалу аграрних підприємств наведені на рисунку.

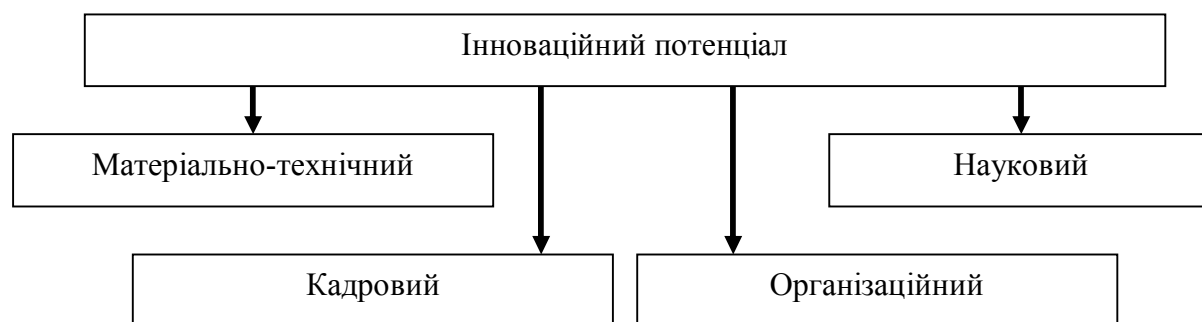

Рисунок – Елементи інноваційного потенціалу аграрних підприємств

Покращення інноваційного потенціалу аграрних підприємств можливе лише завдяки взаємопов'язаній дії таких факторів: інвестиційній підтримці інноваційної діяльності; розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва; створенню інфраструктури інноваційної діяльності; покращенню системи нормативно-законодавчих актів, що регулюють інноваційні процеси.

Важливою складовою будь-якої інновації є інноваційний потенціал, тому кожному суб'єкту господарювання необхідно знати теоретичні основи, закономірності процесу формування, структуру, джерела зростання, методи оцінки й напрями ефективного використання такого потенціалу. Вільне володіння цими питаннями дасть змогу їм об'єктивно оцінювати свої можливості, розробляти нові напрями інноваційної діяльності, формувати ефективну стратегію інноваційного розвитку.

Забезпечувати здійснення інноваційної політики на підприємстві покликаний інноваційний потенціал як важливий елемент економічного потенціалу підприємства, який безумовно є стратегічним критерієм ефективності функціонування суб'єктів господарювання. Формування інноваційного потенціалу залежить від того, наскільки виробнича система підприємства готова сприйняти інновацію – визнання її у випадку, коли виробнича система заінтересована і підготовлена до впровадження або відторгнення, коли інновації вступають у протиріччя з інтересами підприємства, а виробнича система не є готовою до впровадження.

Таким чином, в найближчій перспективі врахування інноваційного чинника повинно бути однією з вирішальних умов подальшого розвитку суб'єктів господарювання в аграрній сфері. Зрозуміло, що сьогодні існує багато проблем, що заважають ефективному й якісному розвитку підприємств. Проте такий підхід дасть змогу поєднати ефективність інноваційної господарської діяльності підприємств аграрної сфери та підвищення їх інноваційного потенціалу, а отже, слугуватиме в досягненні стратегічних цілей підприємства.

Література

1. Гречан А. П. Інноваційний підхід до формування стратегії підприємства / А. П. Гречан // Вісник КНУТД. – 2003. – № 3. – С. 106-109.
2. Лисин Б. К. Инновационный потенциал как фактор развития / Б. К. Лисин, В. Н. Фридлянов // Инновации. – 2002. – № 7. – С. 25-30.
3. Лютий С. В. Інноваційний розвиток машинобудівних підприємств України / С.В.Лютий // Економіка і регіон : Наук. вісник ПолтНТУ. – 2008. – № 4 (19). – С. 74-77.

ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*Н.В.Акименко, к.е.н., доцент
Ю.Р.Ісмагілова,
О.В.Рожкова,*

Одеський національний політехнічний університет

Підприємства України намагаються щорічно розширювати свої зв'язки з підприємствами інших країн. Це в свою чергу сприяє збільшенню обсягів іноземних інвестицій в економіку України, збільшенню кількості міжнародних угод про співробітництво між вітчизняними та зарубіжними підприємствами. Ці фактори набувають особливої актуальності в умовах сучасного стану національної економіки. Саме надходження іноземних інвестицій та активізація національного виробництва, в тому числі на інноваційних засадах, сприятимуть поступовому покращенню економічної ситуації, що склалася.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств України в сучасних умовах, з одного боку, є важливим чинником щодо збільшення зовнішньої конкурентоспроможності підприємств і може сприяти їх становленню на інноваційний шлях, з іншого боку, вона сама залежить від інноваційного розвитку економіки.

Дуже цікавим і актуальним у такій ситуації стає дослідження взаємного впливу двох таких важливих факторів сприяння розвитку економіки, як інновації та зовнішньоекономічна діяльність.

Проблемами дослідження зв'язків між інноваціями та зовнішньоекономічною діяльністю займалися такі науковці як Вороніна О., Засов О., Куранов Г., Мінгалева Ж., Оборіна О., Штерцер Т. У своїх роботах вони приділяли увагу односторонньому впливу або інновацій на зовнішньоекономічну діяльність, або зовнішньоекономічній діяльності на розвиток інноваційної діяльності підприємств.